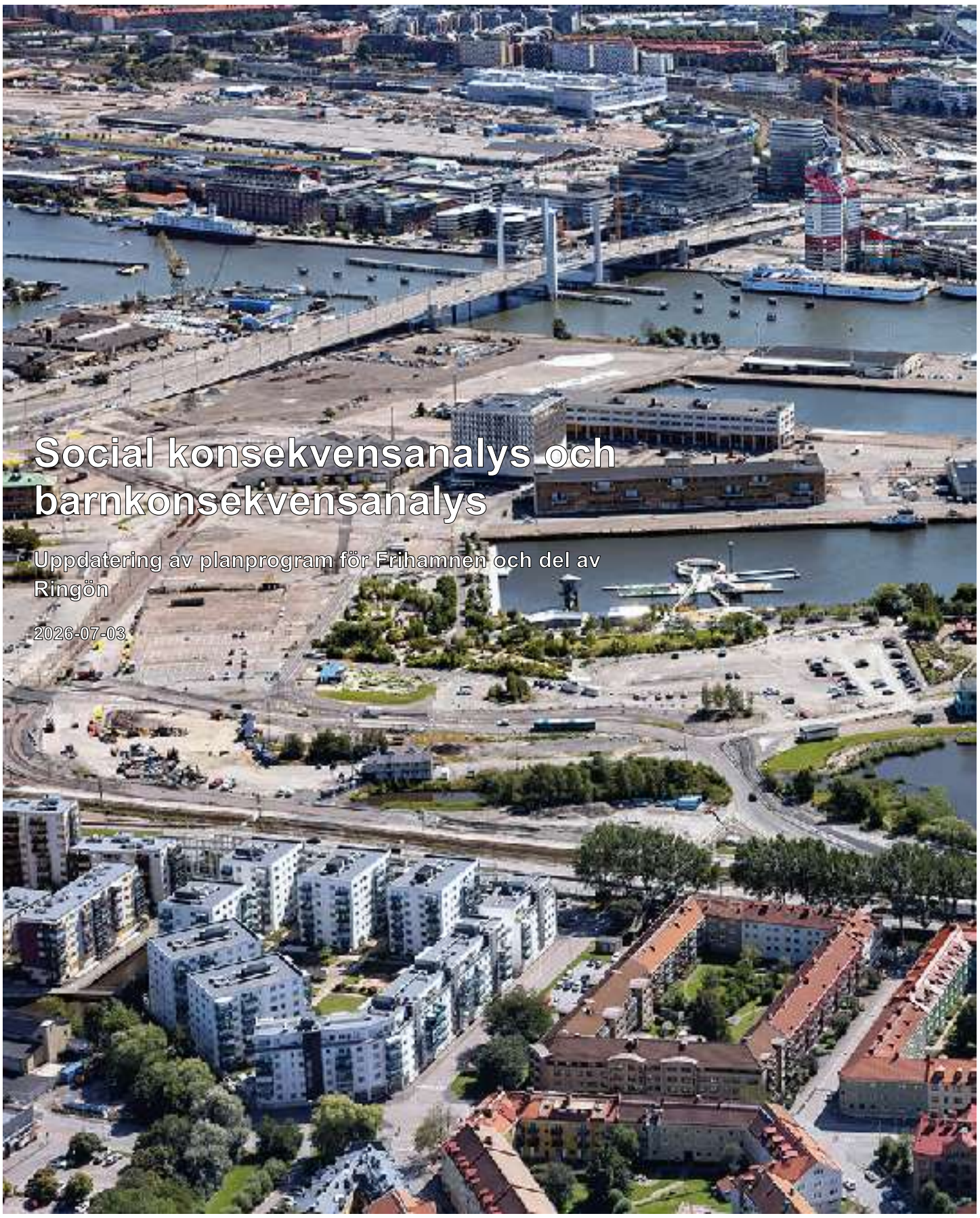

Social konsekvensanalys och barnkonsekvensanalys

Uppdatering av planprogram för Frihamnen och del av
Ringön

2026-07-03

Sammanfattning

Detta är en bilaga till *Uppdatering av planprogram för Frihamnen och del av Ringön* som dels beskriver nuläget utifrån de fem teman i stadens verktyg social konsekvensanalys och barnkonsekvensanalys, dels beskriver sociala konsekvenser av samrådsförslaget.

Rapporten är framtagen tillsammans med ledningen för projektgruppen för planprogrammet.

De moment som har genomförts är följande:

- Samtal med representanter från Omställningslabbet/Platsutvecklingsprojektet
- Samtal med representant från Passalens verksamhet
- Workshop med Göteborgs Stads berörda förvaltningar och bolag
- Enkät till boende i temporära bostäder i Frihamnen
- Enkät till befintliga verksamheter i Frihamnen

Nulägesbeskrivning sociala förutsättningar

Frihamnen och Ringön omgärdas av fysiska barriärer som Hjalmar Brantingsgatan, Lundbyleden och Göta älv. De fysiska barriärerna förstärker också den sociala barriären mot angränsande områden.

Det finns nästan 900 studios/bostäder i området med tidsbegränsat bygglov som hyrs ut både kort och lång tid men i två år som längst. År 2022 var ungefär 400 personer folkbokförda i programområdet och år 2024 var cirka 505 personer folkbokförda.

Det finns flera verksamhetslokaler men det saknas service för boende i Frihamnen. Området har en hel del besökare, bland annat under evenemang och till Jubileumsparken som är en målpunkt.

Hamnhistorien är fortfarande läsbar i Frihamnen och Ringön. Vattnet som omgärdar tillsammans med kajerna präglar programområdets karaktär. Frihamnens samtida identitet kännetecknas även av prototypande, utforskande och lekfullhet men också av stora öppna asfalterade ytor. Det finns begränsat med växtlighet inom programområdet som helhet, men en högre koncentration på några platser som Jubileumsparken, Kvillebäcken och Järnmalmsgatan.

Mål och åtgärder

Målet är att minska fysiska och sociala barriärer samt förbättra kopplingar till resten av staden. Fortsatt är målet att främja en blandning av bostäder med olika upplåtelseformer och ge plats åt både befintliga och nya verksamheter samt grundläggande service som skolor och livsmedelsbutiker. Rörelsefriheten för fotgängare och cyklister ska öka. Attraktiva och rekreativa stråk ska finnas längs älven tillsammans med andra kvalitativa offentliga platser.

Sammanhållen stad

Frihamnen och del av Ringön är en nära sammanhängande stadsdel med tydliga identitetsstarka kopplingar som överbryggat barriärer. Barn och unga ska på egen hand, utefter mognadsgrad, kunna ta sig till målpunkter i sin vardag, inom Frihamnen och del av Ringön och i andra delar av staden.

Samspel

Frihamnen och del av Ringön är ett välkomnande och tryggt område som utvecklas genom delaktighet och inkluderande processer. Frihamnen och del av Ringön är ett tryggt och innehållsrikt område som uppmuntrar delaktighet och möten mellan barn och unga från hela staden.

Vardagsliv

I Frihamnen och del av Ringön finns förutsättningar för ett enkelt vardagsliv oavsett människors olika förutsättningar och behov. I Frihamnen och del av Ringön finns förutsättningar för en god start i livet genom god tillgänglighet samt utbud för barn och unga.

Identitet

Frihamnen och del av Ringön har diversifierade identiteter med förankring i områdets historia, omkringliggande verksamheter och samtida karaktär med evenemang och platsbyggande aktiviteter. I Frihamnen och del av Ringön finns utrymme för barn och unga att ta del av områdets historia och bidra till områdets karaktär.

Hälsa och säkerhet

Frihamnens och del av Ringöns byggda miljö utformas för att främja livskvalitet med miljöer som stödjer mental och fysisk hälsa. I Frihamnen och del av Ringön finns gröna utemiljöer för barn och unga.

Konsekvenser

Programförslagets positiva konsekvenser kan framför allt sammanfattas som att stadsdelens centrala läge nyttjas mer effektivt när området utvecklas med flera offentliga platser, samt fler bostäder och lokaler. Den föreslagna utvecklingen skapar även förutsättningar för att området kan bli en del av Göteborgs innerstad, med stärkta kopplingar och utveckling av blandstad. Programmet bidrar till ett livligt stadsliv med aktivt kvällsliv och fler publika verksamheter. Utbyggnaden av Frihamnen kommer att pågå under lång tid. Boendemiljön och tillgängligheten till befintliga verksamheter riskerar påverkas negativt av den långa utbyggnadsperioden.

Barriärerna Lundbyleden/Hamnbanan, Hjalmar Brantingsgatan och Göta älv kvarstår men barriäreffekten kommer att minska när fler och/eller bättre kopplingar tillkommer.

Fler människor som vistas i området under dag- och kvällstid bidrar till ökad rörelse på gatorna vilket kan ge ökad upplevd trygghet. Den ökade blandningen av funktioner och aktivitet skapar förutsättning för ökad trygghet i vissa

avseenden. Gatorna vid skolorna utformas för lägre andel trafik och så nära bilfritt som möjligt.

Höga boendekostnader, till följd av nybyggnation, riskerar att begränsa vilka som har råd att bo där. Området riskerar att bli homogent och bidra till stadens segregation vilket är negativt. Utvecklingen av områdets offentliga miljöer blir viktiga för att inkludera fler målgrupper.

Programmet bidrar till mer grönska, utveckling av en stadspark i Frihamnen och en stadsdelspark på Ringön.

Stadsomvandlingen till blandstad innebär att identiteten kommer att förändras. Områdets historia som hamnområde kommer delvis fortsatt att kunna utläsas i de byggnader och artefakter som bevaras, samt kajkanternas och pirernas utformning. Nya lager kommer att läggas till områdets identitet.

Hög täthet kan leda till effektivt nyttjande av yta men det finns också risk för högt slitage på offentliga platser som gator, parker, torg, lekplatser men även skolgårdar.

Innehållsförteckning

1	Inledning	6
2	Metod och process	9
3	Inventering	14
4	Nulägesanalys	26
5	Mål och åtgärder	34
6	Konsekvenser	41
7	Referenser.....	49

1 Inledning

Social hållbarhet har blivit en central fråga för dagens stadsutveckling eftersom skillnaderna i livsvillkor syns alltmer i den fysiska miljön. De stora och varaktiga skillnaderna i livsvillkor och hälsa utifrån socioekonomiska bakgrundsfaktorer och diskrimineringsgrunder förstärks genom att den sociala och ekonomiska utsattheten delas upp i det geografiska rummet. Människor i olika delar av staden lever i större utsträckning olika liv och möter mer sällan varandra. I Göteborg ska all stadsutveckling ske utifrån ett socialt perspektiv och barnperspektiv, och sociala- samt barnkonsekvensanalyser används för att belysa perspektiven i planeringsprocessen.

1.1 Uppdatering av planprogram

1.1.1 Social grund/Utgångspunkt

För att minska skillnader i livsvillkor och öka jämlikheten finns ett antal styrande dokument som ger riktning till stadens arbete, exempelvis Program för jämlika livsvillkor och jämlik hälsa, Program för bostadsförsörjning, Barnrättsplan, Handlingsplan för att inga områden ska vara särskilt utsatta, Handlingsplan för Åldersvänliga Göteborg och Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning. Samtliga av dessa styrdokument har koppling till delaktighet och stadens utformning. De är utgångspunkten – den sociala grunden för stadsutvecklingen i Frihamnen och del av Ringön.

1.1.2 Vision Älvstaden

Frihamnen och Ringön utgör en del av Älvstaden, ett stadsutvecklingsprojekt som innebär att centrala Göteborg ska växa till dubbel storlek på båda sidor av Göta älv. En vision för Älvstaden antogs av kommunfullmäktige 2012-10-11, efter omfattande dialog med invånare och delaktighet från en rad internationella experter.

Tillsammans med övriga styrande dokument för staden är Vision Älvstaden med sina tre strategier utgångspunkten för stadsutvecklingen i Frihamnen-Ringön. Vision Älvstaden har numera, i aktuella delar, arbetats in i översiktsplanen.

Enligt visionen ska Älvstaden vara öppen för världen. Älvstaden ska vara inkluderande, grön och dynamisk och ska utformas så att staden länkas samman, möter vattnet och stärker den regionala kärnan. Älvstaden ska också göra Göteborg synligt för världen. Vision Älvstadens tre strategier Hela staden, Möta vattnet och Stärka kärnan är omfattande och har stort fokus på social hållbarhet.

Hela staden genom att

- Skapa en stad för alla
- Bygga samman staden
- Få fler delaktiga

Möta vattnet genom att

- Skapa ett levande älvrum
- Göra det lätt att leva hållbart
- Se klimatanpassning som en drivkraft

Stärka kärnan genom att

- Frigöra drivkrafterna
- Låta kärnan komma närmare
- Skapa en attraktiv stadsmiljö

1.2 Syfte

Syftet med aktuell social konsekvensanalys och barnkonsekvensanalys är att ta fram mål och åtgärder för hur man kan arbeta med social hållbarhet genom hela plan- och byggprocessen. Syftet är också att konsekvensbeskriva programförslaget inför samråd för att synliggöra konsekvenserna av stadsutvecklingen lokalt, för staden och regionen.

1.3 Disposition

Inledningsvis ges en bakgrund till rapporten och stadsdelen. Därefter följer avsnittet om metod och process, där tillvägagångssättet och hur underlaget har samlats in beskrivs. I kapitlet Inventering presenteras resultaten från informationsinhämtning. Nulägesanalysen redogör för de sociala förutsättningar som identifierats i Frihamnen och del av Ringön, utifrån Göteborgs Stads teman för social konsekvensanalys och barnkonsekvensanalys: Sammanhållen stad, Samspel, lek och lärande, Vardagsliv, Identitet samt Hälsa och säkerhet. Därefter presenteras mål och åtgärder. Slutligen sammanställs måluppfyllelse och konsekvenser av programförslaget utifrån sociala aspekter och barnperspektiv.

2 Metod och process

2.1 Social konsekvensanalys och barnkonsekvensanalys

Omfattningen av en social konsekvensanalys delas in i fyra komplexitetsnivåer. Uppdatering av planprogram för Frihamnen och del av Ringön har fått den högsta komplexitetsnivån, nivå 4, vilket motiveras utifrån att det är ett omfattande program med många bostäder och viktiga samhällsfunktioner. Programmet bedöms innehålla sociala utmaningar och tydliga målkonflikter.

För att samla och strukturera kunskap om sociala aspekter och barnperspektiv inom social konsekvensanalys och barnkonsekvensanalys struktureras information utefter fem geografiska skalor (byggnad och plats, närmiljö, stadsdel, stad och region) och fem teman:

- **Sammanhållen stad** - handlar om att motverka segregation och överbrygga barriärer, fysiska eller mentala. Barriärerna skiljer sig mellan människor och är olika för exempelvis barn och vuxna.
- **Samspel** - behandlar den fysiska miljöns förutsättningar att skapa tillit och delaktighet.
- **Vardagsliv** - handlar om planens fysiska struktur och dess förutsättningar att skapa ett jämlikt och praktiskt vardagsliv. Ett vardagslivsperspektiv innebär att alla gruppers vardagliga rutiner och aktiviteter är utgångspunkt för planeringen.
- **Identitet** - avser såväl platsens identitet, den byggda miljöns karaktär samt människornas relation och känsla för platsen
- **Hälsa och säkerhet** - handlar om att främja en jämlik och god livskvalitet. För att människor, vuxna och barn, ska kunna och vilja vara fysiskt aktiva utomhus behöver närmiljön vara trafiksäker och stimulerande.

Den sociala konsekvensanalysen och barnkonsekvensanalysen tas fram parallellt med planprogrammet, för att ge riktning åt programarbetet. Processen delas in i sju steg.

1. **Inventera – Hur fungerar området idag?** Programarbetet i Frihamnen och del av Ringön har pågått under många år och det finns tidigare inventeringar som redogör för nuläget i området. Materialet inventeras och sammanställs. Underlaget kompletteras med informationsinhämtning från Göteborgs Stads förvaltningar och bolag, verksamheter i området och boende i de temporära bostäderna i Frihamnen. Inventeringen sammanställs i en nulägesbeskrivning som belyser befintliga värden, brister och behov som behöver beaktas i arbetet med planprogrammet.
2. **Mål - Vad ska uppnås?** Utifrån nulägesbeskrivningen formuleras mål för programområdet utifrån sociala aspekter och barnperspektiv.
3. **Åtgärder – Hur nå målen?** För att nå målen formuleras åtgärder för planprogrammet.

4. **Konsekvenser – Vad innebär ett genomförande av planprogrammet?** Samrådsförslagets konsekvenser beskrivs och analyseras, generellt och utifrån de mål som formulerats utifrån sociala aspekter och barnperspektiv.
5. **Återkoppla – Så här blev det!** När ett planförslag och en konsekvensbeskrivning har genomförts sker återkoppling till deltagare i arbetet med SKA/BKA.
6. **Utvärdera – Hur gick det?** När planprogrammet har godkänts kan processen och måluppfyllelsen utvärderas av de tjänstepersoner som har medverkat i processen.
7. **Överlämna – Ta det här vidare!** När programmet är godkänt tar nästa steg i processen vid utifrån de mål som satts upp inom planprogrammet. I efterföljande detaljplaner ska social konsekvensanalys och barnkonsekvensanalys genomföras och fördjupas. Det är ett kontinuerligt arbete fram till utbyggnad och färdig stadsdel.

2.2 Dokumentstudie

Följande tidigare upprättade dokument har studerats inom arbetet med social konsekvensanalys och barnkonsekvensanalys:

- Social konsekvensanalys 2014 (Tillhörande Program för Frihamnen och del av Ringön, 2014)
- Barnkonsekvensanalys 2014 (Tillhörande Program för Frihamnen och del av Ringön, 2014)
- Kulturmiljöunderlag 2014 (Tillhörande Program för Frihamnen och del av Ringön, 2014)
- Underlag och fördjupning (Tillhörande Program för Frihamnen och del av Ringön, 2014)
- Samrådsredogörelse (Tillhörande Program för Frihamnen och del av Ringön, 2014)
- Stadsbyggnadsanalys 2015
- Social konsekvensanalys 2017 (Tillhörande DP1 – detaljplan för blandad stadsbebyggelse i Frihamnen)
- Manifest 2.0 för Frihamnen 2018 (Kvalitetsprogram tillhörande DP1)
- Social konsekvensanalys 2023 (Tillhörande DP0 – detaljplan för kontor, handel och verksamheter vid Hisingsbron)

2.3 Informationsinhämtning

Arbetet med SKA/BKA genomförs framför allt inom programmets arbetsgrupp. Särskilda insatser för informationsinhämtning har genomförts genom;

- Samtal med representanter från Omställningslabbet/Platsutvecklingsprojektet

- Samtal med representant från Passalens verksamhet
- Workshop Göteborgs Stads förvaltningar och bolag
- Enkät till boende i temporära bostäder i Frihamnen
- Enkät till befintliga verksamheter i Frihamnen

Informationsinhämtning representanter från Omställningslabbet/Platsutvecklingsprojektet

För att samla information från befintlig verksamhet Omställningslabbet och platsutvecklingsprojektet ordnades möten med representanter från stadsmiljöförvaltningen som ansvarar för verksamheten.

Informationsinhämtning representant från Passalens verksamhet

Passalen är en idéburen organisation som sköter den dagliga aktiviteten i Jubileumsparken. För att samla information från befintlig verksamhet ordnades möten med representant från Passalen.

Workshop med Göteborg Stads berörda förvaltningar och bolag

En workshop med fokus på nulägesinventering hölls i januari 2025, där tjänstepersoner från förvaltningarna stadsbyggnad, stadsfastighet, exploatering, stadsmiljö, kultur, idrott- och förening, samt socialförvaltningen Hisingen deltog. Workshopen byggde på tidigare års nulägesanalyser och gruppens uppgift var att komplettera samt uppdatera med ny kunskap om nuvarande förhållanden.

Enkät till boende i temporära bostäder i Frihamnen

Informationsinhämtning med boende i de temporära bostäderna som tillhandahålls av Waterfront Cabins genomfördes genom en digital enkät på svenska och engelska under perioden 4–19 mars 2025. Enkäten utformades i Microsoft Forms och spreds via Waterfront Cabins nyhetsbrev. Enkäten syftade till att informera och samla in information från boende om hur det är att bo i Frihamnen. Genom enkäten samlades synpunkter och idéer in via fritext, vilket gav en möjlighet för boende att uttrycka sina åsikter och tankar om området. Totalt inkom 74 enkätsvar.

Enkät till befintliga verksamheter i Frihamnen

Informationsinhämtning med verksamheter i Frihamnen och på Ringön har genomförts genom en digital enkät som skickades ut under perioden 4 mars - 6 april 2025. Enkäten spreds med hjälp av fastighetsägaren Älvstranden utveckling, en tjänsteperson från Business Region Göteborg (BRG) som ägs av Göteborgs Stad och via mejl från stadsbyggnadsförvaltningen till de verksamheter som inte fångats upp av de två tidigare nämnda kanalerna. Enkäten syftade till att konsultera om hur de upplever det är att bedriva verksamhet i området. Enkäten skickades ut till 30–40 olika verksamheter och totalt inkom 9 svar på enkäten, som var tillgänglig på svenska.

2.4 Avgränsning

Den sociala konsekvensanalysen och barnkonsekvensanalysen följer samma geografiska avgränsning som planprogrammet. För att utreda området i sitt sammanhang och identifiera konsekvenser för närliggande områden och staden sträcker sig dock utredningsområdet från byggnad/plats till regionala skalan.

Frihamnen och del av Ringön kommer att byggas ut i etapper och förutsättningarna för planeringen kommer att förändras under tiden. Etapperna och tidshorisonten beskrivs i programmet.

Figur 1 visar programområdet med närliggande stadsdelar och ortofoto 2025 som bakgrund.

3 Inventering

I detta kapitel återges och sammanfattas underlag som bedöms relevanta för social konsekvensanalys och barnkonsekvensanalys vid uppdatering av program för Frihamnen och del av Ringön, för att sedan analyseras i nästa kapitel.

3.1 Underlag från tidigare planeringsarbete 2014–2023

Frihamnen har sedan den huvudsakliga hamnverksamheten upphörde varit under föremål för en rad olika planer och visioner för framtiden. I samband med att det tidigare planprogrammet för Frihamnen arbetades fram och godkändes år 2014, genomfördes en social konsekvensanalys, barnkonsekvensanalys och kulturmiljöutredning.

Sammanhållen stad

Analysen visade bland annat att Frihamnen hade en låg integration med kringliggande områden, och att det fanns en brist på offentliga rum och mötesplatser i området. Lundbyleden, Hamnbanan och Hjalmar Brantingsgatan har under planeringsarbetets gång beskrivits som barriärer som ringar in området och hindrar samspel med kringliggande områden. Det uppmärksammas att Frihamnen behöver knytas ihop med Ringön, Brämaregården, Lindholmen, Backaplan och den befintliga innerstaden.

Samspel

Ett omställningslabb har etablerats i Frihamnen, som en arena för hållbar stadsutveckling. Omställningslabbet har byggts upp stegvis och på ett utforskande sätt, med flera team av arkitekter, konstnärer och studenter som har testat olika metoder, material och funktioner.

Under senare delen av perioden har en hel del aktiviteter tillkommit i området. Jubileumsparken har utvecklats till en viktig målpunkt i Frihamnen. En allmän bastu, även kallad Svettekörka, öppnade i februari 2015. Den var ursprungligen en prototypbyggnad som fick permanent ersättning år 2024, baserad på samma design. Parken har gått från att vara ett platsutvecklingsprojekt till att bli den första permanenta delen av stadsparken. Utflyktslekplatsen öppnade i augusti 2022. Jubileumsparken öppnades och invigdes under Göteborgs jubileumsfestival den 2–5 juni 2023. Parken ägs av Göteborgs Stad och drivs av den ideella föreningen Passalen, som verkar för att skapa inkludering för barn och unga vuxna med funktionsvariation.

Vardagsliv

De första invånarna i Frihamnen flyttade in i temporära bostäder år 2021. Bostäderna hyrs ut som fullt inredda korttids- och långtidsboenden. Bostäderna har byggts ut i etapper med tidsbegränsade bygglov och planeras stå kvar till närmare år 2040.

Identitet

Den ruffiga karaktären beskrivs både som positivt och negativt. Det "oplanerade" Frihamnen-Ringön har många befintliga kvaliteter, som småskaligt kulturliv och verksamheter, som bör värnas. Det finns få befintliga byggnader som bidrar till områdets karaktär.

Magasin E i Frihamnen (Lundbyvassen) revs i november 2023 för att möjliggöra spårburen kollektivtrafik mellan Hisingsbron och Lindholmen.

Hälsa och säkerhet

Brist på grönska inom området lyfts som en aspekt. Området beskrivs också ha stora problem med nattlig verksamhet och vandalism, och belysningen anses vara otillräcklig, vilket bidrar till att det upplevs otryggt.

3.2 Informationsinhämtning Platsutvecklingsprojektet

Stadsutvecklingen inom Älvstaden är omfattande, med en påtaglig planerings- och byggtid. I Vision Älvstaden lyfts vikten av att arbeta aktivt med tidsperspektivet. I visionen beskrivs temporära åtgärder, det vill säga åtgärder som sker bland annat under tiden planering och byggnation pågår. På senare tid används platsbyggnad och platsutveckling som likvärdiga begrepp för att påvisa projektets relation mellan det som planeras och den kommande byggda miljön. Som en del av inventeringen har information inhämtats från representanter som arbetar med platsutveckling i Frihamnen.

Jubileumsparken

Projektet påbörjades år 2013 och prototyper genomfördes fram till år 2019, då kommunfullmäktige beslutade att prototyperna skulle bli permanenta och parken utökas. Jubileumsparken övergick då från platsutvecklingsprojekt till permanent park. I augusti 2022 stod utflyktslekplatsen klar och invigdes. Därefter har Jubileumsbadet och bastun också blivit permanenta.

Figur 2 Jubileumsparkens lekplats.

Omställningslabbet

Utvecklingen av Omställningslabbet inleddes år 2022 inom ramen för Vinnovas satsning Framtidsprototyper. En första version av Omställningslabbet öppnade den 2 juni 2023 i samband med Göteborgs 400-årsfirande och fungerade under jubileet som en arena för program kring hållbar stadsutveckling. Platsen har sedan dess byggts upp stegvis och på ett utforskande sätt, med flera team av arkitekter, konstnärer och studenter som har testat olika metoder, material och funktioner. Fokus i omställningslabbet beskrivs framför allt vara på hållbar omställning, snarare än planerad stadsutveckling.

Under hösten 2024 har stadsmiljöförvaltningen (SMF) ingått ett idéburet offentligt partnerskap (IOP) med föreningen Kollaborativ Ekonomi Sverige (KES). KES är en ideell förening med ursprung och bas i Göteborg som verkar för att underlätta och främja en kollaborativ ekonomi. Syftet med partnerskapet mellan SMF och KES är att stärka medborgardrivna initiativ inom hållbar omställning och att med Omställningslabbet som utgångspunkt gemensamt undersöka behovet av fysiska mötesplatser för initiativen.

Under år 2024 anordnades bland annat forum, kunskapsträffar och byggtisdagar för att sprida kunskap om vad och hur man kan bygga med återbrukat material i stället för att köpa nytt.

Ett exempel på initiativ inom Omställningslabbet är Flytevi - en marin kolonilott. Den är byggd som en framtidsprototyp och en mötesplats kring framtidens sjömat, för att besökare ska kunna lära sig mer om ny mat från havet och småskalig odling. Projektet har utvecklats som ett tvärdisciplinärt samarbete mellan Göteborgs Stad och Göteborgs universitet, där arkitekter och planerare samarbetar med marinbiologer och forskare och utbyter kunskap. I Göteborg rinner älven genom stadskärnan och kan ses som det största offentliga utrymme vi har, med stor potential att användas på nya sätt (både under och ovan yta) som kan bidra till ökade stadslivsvärden.

Figur 3 Omställningslabbets gamla hytt.

Skate

Skate har funnits i Frihamnen i flera år och beskrivs som en viktig funktion i området. Sedan sommaren 2024 finns en flatskateyta i Frihamnen. Under våren 2025 öppnades också "bananrampen", placerad mellan flatskateytan och Omställningslabbet. Deltävling två av åtta i Skateboard-SM hölls den 3 maj 2025 på den nya bananrampen.

Figur 4 Skateramp formad som en banan är under uppbyggnad.

3.3 Informationsinhämtning Passalen

Passalen är en idéburen organisation som genom ett offentligt idéburet partnerskap med Göteborgs Stad ansvarar för den dagliga aktiviteten i Jubileumsparken. Passalen som organisation verkar för att skapa inkludering för barn och unga vuxna med funktionsvariation, och just i Frihamnen är Passalens uppdrag att skapa en allmötesplats av och med ungt inflytande. Passalen har arbetat med Frihamnen sedan år 2013, från prototyper till permanent Jubileumspark. Alla aktiviteter ska vara gratis, tillgängliga och öppna för alla. För att driva parken anställer Passalen ungdomar utifrån normkritik och strävar efter att anställa personer med olika bakgrund, förutsättningar och variation. Cirka 30 ungdomar anställs och får samma utbildning inför varje sommarsäsong. Genom att rekrytera efter mångfald är ambitionen att nå en mångfald av besökare. Passalen genomför regelbundet undersökningar för att följa upp strategierna för mångfald och inkludering. De gör bland annat undersökningar om besökare till jubileumsparken. Fördelningen mellan kön bland besökarna till parken är det relativt jämnt fördelat, med en lite större andel kvinnor. Majoriteten av besökarna var vuxna och en tredjedel barn. Gruppen tonåringar utgjorde 9 % och äldre 4 %. Under mätperioden var ungefär hälften av besökarna från ett annat land eller en annan ort än Göteborg. Bland de besökande göteborgarna bor största andelen på Hisingen följt av Centrum. Endast 5 % av besökarna kom från Sydväst och 4 % från Nordost under mätperioden.

Passalen har haft flera besökare på badet och den öppna seglingen med olika former av funktionalitet, då platsen och verksamhetens universella utformning möjliggör detta.

Det centrala läget för verksamheten beskrivs som positivt. Men det finns också en hel del utmaningar med att vara en av få verksamheter i Frihamnen. Passalen genomför undersökningar för hur besökare tar sig till och från området. I oktober-december 2022 var det vanligaste färdsattn till parken med bil, följt av buss. Avståndet till hållplatsläge för kollektivtrafik är för långt för en del målgrupper. Det finns inte några adresser och saknas orienterbara gaturum, vilket särskilt påverkar målgruppen personer med funktionsnedsättning. I Jubileumsparken anordnas gratis aktiviteter, men kostnaderna för parkering upplevs höga.

Jubileumsparken ligger mellan ytor som inte utvecklats ännu och som uppfattas ödsliga och ibland skräpiga. De öppna ytorna och läget för Frihamnen gör också att det ofta är blåsigt och de allmänna baden blir kalla. Verksamheten beskriver en hel del problem med skadegörelse och inbrott, vilket kan bero på att området är folktomt och mörkt.

3.4 Workshop med tjänstepersoner i samband med uppdatering av planprogram

Sammanhållen stad

Frihamnen och Ringön har ett nära och centralt läge geografiskt i staden men upplevs mentalt långt bort. Tidigare identifierade fysiska barriärer som Lundbyleden, Hamnbanan, Göta älv och Hjalmar Brantingsgatan kvarstår. Inom Frihamnen finns det gång- och cykelvägar, men få kopplingar till kringliggande stadsdelar. Detta blir särskilt påtagligt när gång- och cykelvägar stängs av vid markarbeten. Spårvägen som byggs ut under åren 2024–2025 är anpassad efter framtida marknivå vilket innebär att spårvägen ligger på en upphöjd vall omgärdad av staket fram tills framtida kvarter och gator byggs ut. Det finns risk att det blir en barriär i Frihamnen innan omgivande markhöjder har anpassats. Redan under byggskedet har spårvägen blivit en barriär och tillgängliga övergångar pekas ut som ett behov. Det finns få ordnade och säkra övergångar på Hisingsbron och Hjalmar Brantingsgatan vilket gör att personer springer över bron och gatan för att slippa ta omvägar.

Frihamnens stora öppna asfaltsytor används emellanåt för evenemang som lockar personer från olika delar av staden och regionen. De stora ytorna innebär långa avstånd. Området är också väderutsatt, blåsigt och ibland väldigt varmt på grund av alla hårdgjorda ytor. På senare tid har tillgängligheten förbättrats med gång- och cykelväg från Hisingsbron och Hjalmar Brantingsgatan in i Frihamnen, nära den semi-permanenta spårvagnshållplats som började trafikeras i december 2025, och det går även att ta sig av och på Hisingsbron med hiss. Det befintliga läget för spårvagnshållplats Frihamnen på Hjalmar Brantingsgatan ligger avsides och är otillgängligt då det endast är möjligt att ta sig dit via trappor.

Samspel

Det finns ett fåtal iordninggjorda sociala platser att uppehålla sig på nära vattnet runt Jubileumsparken och vid kajerna i Frihamnen. Under brofästet kan man ibland se personer som fiskar. Passagen under brofästet kan dock upplevas otrygg eftersom det saknas alternativa vägar. På Ringön, öster om Hisingsbron noteras att husbilar ofta parkerar längs Gjutjärnsgatan.

Ett uteklassrum var en av de första platsskapande aktiviteterna som etablerades i Frihamnen. Klassrummet ligger vid de temporära bostäderna och kan upplevas tillhöra dem men sköts av stadsmiljöförvaltningen. Uteklassrum, seglarskolan alla kan segla, den marina kolonilotten Flytevi med mera är aktiviteter för skolor att boka in sig på i Frihamnen.

Även skate har utvecklats till en viktig del av Frihamnen. År 2024–2025 byggdes en skatepark utomhus och den inomhus skate som var i magasinsbyggnaden togs bort. En flatskateyta har anlagts, och en "bananramp" har öppnats i närheten av Omställningslabbet.

Insatserna med platsutveckling i Frihamnen har gjort området tillgängligt för många. Platsutvecklingarna tillhör de tidiga idéer för Frihamnen som faktiskt har fått genomslag och nu finns på plats.

Vardagsliv

Få rör sig i Frihamnen till vardags, med undantag för de som bor i de temporära 893 studios/bostäderna som tillhandahålls av Waterfront Cabins och som hyrs ut både kort och lång tid. År 2022 var ungefär 400 personer folkbokförda i området och år 2024 var cirka 505 personer folkbokförda. Bostäderna bidrar till att folk rör sig i området, boende och anställda eftersom det också är en form av hotellverksamhet. Det finns ett antal verksamheter i Frihamnen, bland annat Harry Hansson marinservice, en padelhall, Mix Megapol radio och Dansforum på Norra Frihamnspiren där också kustbevakningen har en kajplats. I Frihamnen finns även bangolf, kanotuthyrning och en obemannad matbutik. På sommaren sker det glassförsäljning nära det allmänna badet i Jubileumsparken. Badet är utrustat med omklädningsrum och offentliga toaletter som är öppna under badets öppettider. De stora asfalterade ytorna i Frihamnen används ibland av personer som övningskör.

På Ringön finns bland annat verksamheter, lättare industri, hamnverksamheter, bryggerier och kulturaktörer.

Identitet

Programområdet Frihamnen och del av Ringön har ett centralt läge och utgör entrén till Hisingen från innerstaden. Jubileumsparken som lockar barnfamiljer bidrar till områdets identitet och samtidskultur tillsammans med de stora evenemang som anordnas i Frihamnen.

Knölnaten som är en rödlistad art finns dokumenterad i Kvillebäcken och Kvillekanalen. Det är i dessa delar och på Kvillepirens spets som ett visst fågel- och djurliv förekommer.

Hälsa och säkerhet

Stora delar av kajerna är avstängda med staket och kan inte tillträdas. Kajerna upplevs inte som barnvänliga och stora öppna asfalterade ytor gör Frihamnen varmt på sommaren när solen ligger på. De stora ytorna upplevs göra området oöverskådlig avseende var man får röra sig och inte, som gående, cyklist och bilist.

3.5 Enkät boende

År 2024 var cirka 505 personer folkbokförda i Frihamnen. Största åldersgruppen är 25–64 år och enpersonshushåll. Antal hushåll med barn var då 17. En digital enkät skickades ut till boende i Frihamnens temporära bostäder i mars 2025. Totalt inkom 74 svar, vilket skulle motsvara cirka 15 procent av befolkningen, utifrån antalet folkbokförda år 2024. Bland de svarande finns

dock personer som har bott kortare perioder i Frihamnen och troligtvis inte är folkbokförda. Nedan presenteras slutsatser av enkätsvaren.

Områdets centrala läge och att det fanns tillgängliga bostäder var de vanligaste svaren till varför de boende valt att flytta till de temporära bostäderna i Frihamnen. Det centrala läget är också den faktor som anges vara bäst med att bo i Frihamnen, följt av närhet till kollektivtrafik och vattnet samt att det är lugnt i området. Avsaknaden av service och att området upplevs som en byggarbetsplats gör att det fungerar sämre enligt de boende. Den vanligaste platsen för vardagsärenden är Nordstan men många svarade även Backaplan, Lindholmen och Kvilletorget.

På frågan ”var i Frihamnen brukar du vara?” uppger majoriteten att de brukar vara hemma i deras studio på Waterfront Cabins eller Kvillepiren där husen ligger. Därefter är det många som svarar att de är i Jubileumsparken, det allmänna badet eller promenerar längs vattnet. Enkäten ställde inga följdfrågor med när eller i samband med vad. Här nedan följs ett urval av citat för att visa boende brukar svara att de brukar vara:

Boende och vistelse i närområdet

- På Kvillepiren där jag bor, men jag promenerar dagligen runt mer eller mindre hela området.
- Närmast uteslutande ”hemma” på Waterfront Cabins.
- Cozied up in my studio or going for daily walks.
- På rummet, finns inte mycket annat att göra.
- Mostly inside. Can go to park but not on Winter.
- Monument 031.

Promenader längs vattnet

- Hemma. Promenera längs vattnet in mot centrum.
- Walking along the river.
- I like to walk along the river, and I also like the café located in the vicinity.
- Front to the water and enjoying and getting inspired by the views if the weather is good.

Bastu, bad och Jubileumsparken

- Kvillepiren, badet och bastun.
- In the sauna or on the few benches outside when the sun is shining.
- In sauna and walking to the Frihamnen to the harbour, take a ferry.
- Jubileumsparken, golfbanan och badet.
- Jubileumsparken, the route near to the bridge and Hjalmar.

- In the pier area to walk around, skate.
- Mostly in home and near to pool area in summer

Utanför området

- Mest på Kvillepiren, brukar gå till Kville eller Backaplan för mat, restauranger eller aktiviteter.
- Brukar inte vara i Frihamnen mer än när jag är i studion.
- I always go to the center, never spend time there except sleeping at home.
- Town.

Detta kan tyda på att det finns få platser för fritidsaktiviteter i Frihamnen eller att boende tenderar att tillbringa sin fritid hemma, snarare än att delta i aktiviteter eller besöka offentliga platser i området. Att ett fåtal svarar att de brukar vara i Jubileumsparken tyder på att parken är en av de få offentliga platserna i Frihamnen som lockar besökare.

Vad gäller upplevd trygghet under olika tider på dygnet var det fler som svarade att det är lugnt, bra och tryggt dag- och nattetid. Nästan alla svarar att de kan tänka sig att bo i Frihamnen i framtiden när det är utbyggt.

De efterfrågar följande i Frihamnen:

- Utegyms
- Mataffär
- Mer grönska
- Bättre utformning av utemiljöer
- Uppmuntra "community-initiativ" som Jubileumsparken
- Förbättra promenadslinor
- Fler mötesplatser, mer caféer, mer grönska, mindre tomt
- Mer aktivitet och underhållning
- Förbättra utseendet på parken
- Bibliotek, co-working space
- Tillför fler busslinjer till Frihamnssporten, bättre öppettider bastu, sjukhus
- Anordna för volontärer att plocka skräp
- Inte för fullt i framtiden, bilfritt
- Bättre belysning
- Flytta eller gräv ner Lundbyleden
- Viktigt med hållbar stadsutveckling, miljömässigt och för boendemiljön
- Viktigt med utformning av området, viktigt att bygga till rimliga priser

Figur 5 Obemannad mindre livsmedelsbutik i Frihamnen.

3.6 Enkät verksamheter

Nästan alla de verksamheter som svarat på enkäten uppger att de har en verksamhet som tar emot besökare. De vanliga färdssätten bland personal beskrivs av flest vara buss/spårvagn, följt av bil och sist cykel. Samma uppdelning beskrivs gälla för besökande till deras verksamheter. Att verksamheterna i området tar emot besökare kan tyda på att området är tillgängligt och har en viss attraktionskraft. När det gäller färdssättet till och från verksamheterna så är buss/spårvagn det vanligaste färdssättet både bland personalen och besökarna.

De flesta svarade att de tycker läget i Frihamnen är det bästa med området. Många nämner den centrala placeringen, närheten till centrum och bra förbindelser med kollektivtrafik som positiva aspekter. Andra fördelar som nämns är:

- Närhet till vatten och havet
- Bra parkeringsmöjligheter
- Närhet till liknande verksamheter och bransch
- Trygghet i området
- Bra förbindelser med buss, färja, bil och cykel

De flesta svarande nämner följande negativa aspekter om Frihamnen:

- Dålig tillgänglighet och svårigheter att ta sig till området, särskilt med bil
- Otrygghet och mörker på kvällstid och nattetid
- Dålig belysning och skyltning
- Öde och obehagligt på vissa tidpunkter, särskilt när kontorsverksamheter inte är i gång
- Höga hyror och dyra parkeringsavgifter

Flera svarande nämner också att området uppfattas som en byggarbetsplats och att det kan vara svårt för fotgängare att ta sig fram i mörkret.

Enkätsvaren visar att de flesta vill fortsätta driva sin verksamhet i Frihamnen och ser möjligheter för området att utvecklas och bli en attraktiv destination för besökare. Följande önskemål och idéer nämns:

- Behålla befintlig verksamhet och rusta upp infrastruktur
- Utveckla området till en destination för kultur, nöje, idrott och turism
- Öka tillgängligheten och lättillgängligheten i området
- Bevara det fina arvet och samtidigt möta framtiden med en bra mix av mångfald och kreativitet
- Skapa ett promenadstråk längs vattnet eller i linje med Järnmalmsgatan
- Utveckla området till en diversifierad industri- och företagsmiljö med en trevlig och lättillgänglig atmosfär

Verksamheterna nämner också att de ser utmaningar i området, såsom:

- Korta kontrakt som gör det svårt att planera och investera i verksamheten
- Föroreningar och lera i marken som kan utgöra en risk
- Begränsningar i området, såsom att piren inte kan belastas tyngre längst ut

Detta kan tolkas som att Frihamnen har starka grundkvaliteter i sitt läge, vattennära miljö och centrala förbindelser, men dessa överskuggas delvis av utmaningar kring tillgänglighet, trygghet och kostnader. De positiva och negativa aspekterna speglar därför inte motsättningar i egentlig mening, utan snarare en obalans mellan potential och faktisk upplevelse.

4 Nulägesanalys

4.1 Sammanhållen stad

Figur 6 analyskartan illustrerar inhägnade områden, väg och spårväg samt farled.

Figur 7 analyskartan illustrerar lokala kopplingar, hållplatser, trappor och hiss.

Frihamnen och del av Ringön har ett centralt läge i Göteborg vilket också medför ett strategiskt läge i Västra Götaland, en av Sveriges mest befolkade och ekonomiskt starka regioner. Göteborg är ett viktigt ekonomiskt och kulturellt centrum med en stark industriell och handelsrelaterad verksamhet samt en välutvecklad infrastruktur med hamn och järnvägsförbindelser. Stadens läge

ligger till grund för områdets historiska och samtida roll som knutpunkt för handel och kommunikationer.

Frihamnen och Ringön ligger intill Göta älv och nås från Göteborgs innerstad via Hisingsbron. Intentionen i stadens översiktsplan är att innerstaden ska växa över älven och även inkludera bland annat Frihamnen och Ringön. Områdena har geografisk närhet till varandra och andra stadsdelar som Brämaregården, Kvillebäcken, Lindholmen, Backaplan men avgränsas av flera barriärer; Göta älv, Hamnbanan och Lundbyleden.

Mellan Frihamnen och Ringön passerar Hjalmar Brantingsgatan som är en viktig koppling för Hisingen med flera buss- och spårvagnslinjer samt pendelcykelstråk. Lokalt i programområdet utgör dock Hjalmar Brantingsgatan en barriär mellan Frihamnen och Ringön då det saknas möjligheter att passera över vägen annat än vid Frihamnsmotet.

I december 2025 påbörjades trafikering av ny spårväg i Frihamnen. Ny spårvagnslinje 12 knyter samman området mot Lindholmen, centrala Göteborg och Mölndal. Spårvagnsdragningen påverkar möjligheten att röra sig över Frihamnens stora öppna asfaltsytor, dels för att spåret anpassats efter framtida marknivåer och därmed temporärt ligger högre än marknivån, dels för att spårvägen stängslats in och passager styrts till vissa lägen.

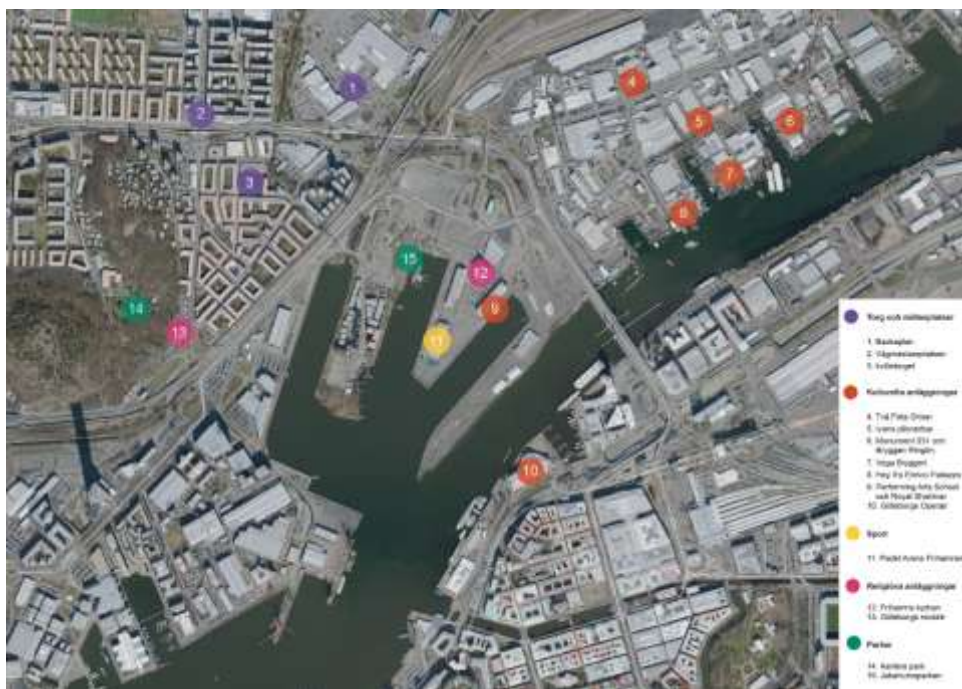
Ringön karaktäriseras av småindustri och en mer finmaskig gatustruktur. Ringögatan och Järnmalmsgatan löper parallellt med varandra och kan beskrivas som Ringöns huvudgator som sträcker sig från öst till väst.

Frihamnens-Ringöns centrala läge, och tillgången till kollektivtrafik har lyfts av både verksamheter och boende i temporära bostäder som kvaliteter i Frihamnen-Ringön. Majoriteten reser till och från området med kollektivtrafik. Bland verksamheterna är även bil ett vanligt färdssätt. Cykel är dock ett mindre vanligt färdssätt, både bland personal och besökare till verksamheterna, vilket kan tyda på att området inte är tillräckligt anpassat för cyklister och att det finns utrymme för förbättringar när det gäller cykelvägar och cykelinfrastruktur. Miljöerna i Frihamnen är storskaliga och ibland svårlästa, vilket gör det svårt för exempelvis barn- och unga att ta sig inom samt till och från området på egen hand.

Figur 8 flygfoto som visar Frihamnen och en del av Ringön. I bilden syns även Hisingsbron, Lindholmen, Ramberget och Karlatornet. Göteborgs Stad 2024.

4.2 Samspel

Figur 9 analyskartan för samspel illustrerar torg, mötesplatser, kulturella anläggningar, sportanläggning, religiösa anläggningar och parker.

Vision Älvstaden präglas av en hög ambition för delaktighet och att skapa en stad för alla. Visionen betonar också vikten av att arbeta med temporära aktiviteter under utvecklingsskedet. I Frihamnen har flera metoder använts för att främja delaktighet, mångfald och aktivitet långt innan byggnader finns på plats. Ambitionen har medfört att det under de senaste åren tillkommit målpunkter såsom Jubileumsparken, omställningslabb och temporära bostäder i Frihamnen.

Målpunkterna har arbetats fram genom samarbeten mellan staden och idéburen sektor. Prototyper för den framtida stadsdelen har arbetats fram, där några har realiserats till permanenta anläggningar. Jubileumsparken är främsta exemplet, som mellan åren 2013–2019 bestod av prototyper, men år 2023 övergått till permanent park. Inom Jubileumsparken finns bland annat en utflyktslekplats, en allmän bastu och bad. Anläggningen drivs och bemannas av en idéburen organisation som med fokus på mångfald och inkludering anordnar gratis aktiviteter för invånare från hela staden. Jubileumsparken är en populär destination för barn och unga och bidrar till områdets samtida identitet och utgör en offentlig mötesplats.

Under senare år har även Omställningslabbet växt fram i Frihamnen som är en mötesplats för hållbar utveckling och plattform för medborgardrivna initiativ. Även genom Omställningslabbet samarbetar staden med idéburen sektor för att skapa engagemang och delaktighet kring hållbar omställning.

Utöver de sentillkomna målpunkterna i Frihamnen så finns en mängd verksamheter sedan tidigare.

De befintliga verksamheterna och målpunkterna i Frihamnen och på Ringön utgör kvaliteter som behöver bevaras och samexistera med framtida utveckling. Trots att verksamheterna lockar besökare, upplevs Frihamnen och Ringön ofta ödsliga och folktomma. Det finns behov av att utveckla området för mer aktivitet och synergier mellan verksamheterna. Området behöver fortsatt aktiveras under den tid stadsutvecklingen pågår.

På kvällar och helger kan området uppfattas mer livfullt, särskilt under sommarmånaderna när vädret är varmt och soligt. Då kan man se människor som promenerar, cyklar eller åker skateboard i området. Det finns också en del evenemang och aktiviteter i området, såsom konserter, festivaler och marknader, som lockar besökare från stora delar av staden.

4.3 Vardagsliv

Figur 10 kartunderlaget kommer från stadens interna GOkart och visar servicekluster som finns i närområdet. Teckenförklaring: bibliotek (blå), förskolor (gul), grundskolor (orange), gymnasieskolor (brun), idrottsanläggningar (ljusgrön), lekplatser (grön), målpunkter/serviceguide (persika), sjukhus och vårdcentraler (kors). Göteborgs Stad 2024.

Under vardagarna uppfattas Frihamnen relativt stillsamt, med enstaka personer som rör sig exempelvis till och från arbetsplatser i området. Det finns några få verksamheter. Inom programområdet på Ringön finns uppläggningsytor, mindre verkstäder med mera.

Som en del av utvecklingen av Frihamnen har temporära bostäder uppförts. Bostäderna upplåts för både korttids- och längre vistelse. Bostäderna kan genom sina invånare skapa mer rörelse i området. Boendemiljön i Frihamnen beskrivs som relativt lugn och avskild, men området upplevs något mörkt och otryggt under kvälls- och nattetid. Flera av de boende beskriver att de har bosatt sig i Frihamnen på grund av att det har funnits bostäder lediga, bostäderna har ett

centralt läge och det finns närhet till vattnet. Majoriteten av de personer som är folkbokförda i Frihamnen bor i ensamhushåll och det finns få antal barn i området. Bostäderna är små och hyreskostnaderna upplevs höga, vilket begränsar målgruppen som kan bosätta sig här. Det finns behov av att möjliggöra ekonomiskt tillgängliga bostäder i olika storlek i stadsdelen, för att skapa en inkluderande stadsdel för fler grupper.

Många som bor i de temporära bostäderna på Kvillepiren har angett i genomförd enkät att de handlar på Kvilletorget. Närmaste gångvägen är via gångbron över Lundbyleden (Kvillegatan-Lundby Hamngata) och enkätsvaren pekar på bristerna med att befintlig gångbro som upplevs ranglig och otillgänglig för personer som inte kan gå i trappor. Gångbron var tillfälligt avstängd under utbyggnaden av spårvägen, vilket gjorde det tydligt hur få kopplingarna från Frihamnen över Lundbyleden är. Serviceutbudet behöver förbättras i Frihamnen och kopplingarna till närliggande områden för gående och cyklister behöver förbättras.

4.4 Identitet

Figur 11 bildkollage på områdets identitet. Från vänster Waterfront Cabins, bastun, Göteborgs hamn byggnad, asfalterad yta i Frihamnen, sittbänkar av återvunnen plast från havet, konsert, spårvagnshållplats Frihamnen utmed Hjalmar Brantingsgatan, byggnad Magasin 113, byggnad Magasin D och lekplats i Frihamnen.

Områdets identitet i Frihamnen och på del av Ringön utgörs av en lång historia med industriell och hamnrelaterad verksamhet, men idag är det under planering för att bli en ny del av innerstaden med blandad bebyggelse. En stor del av områdets identitet är fortfarande präglad av dess industriella arv. Flera av de gamla industribyggnaderna och hamnanläggningarna finns fortfarande kvar, och de bidrar till en unik och karakteristisk miljö. Området har också en stark koppling till Göta älv, som har spelat en central roll i områdets utveckling och historia.

I Frihamnen finns även mer nyuppförda byggnader som Frihamnskyrkan vid Norra Frihamnspiren, och temporära bostäder på Kvillepiren. På den del av Ringön som ingår i programområdet finns enkla byggnader av trä och plåt som uppfördes för småindustri och småskaliga verksamheter. Målpunkter som bad och bastu i Jubileumsparken, anläggningar för skate och Bananpiren för evenemang lockar besökare och bidrar till områdets samtida identitet.

En annan aspekt av områdets identitet är dess koppling till konst, kultur och kreativitet. Området har under de senaste årtiondena utvecklats som plats för lekfullt utforskande, platsskapande samt konstnärlig och kulturell verksamhet. Prototypande som metod och verksamheter som Omställningslabbet syftar till att skapa innovation och kreativitet i området.

Utvecklingen av Frihamnen och del av Ringön har pågått under lång tid och området präglas av en känsla av förändring och utveckling. De temporära bostäderna som har byggts i området har bidragit till en ny arkitektur i Göteborg med färgglad estetik. Bostäderna har också medfört att det finns invånare, vars tillhörighet i området tillför ytterligare en dimension av identitet.

4.5 Hälsa och säkerhet

Frihamnen och del av Ringön har idag en hög andel asfalterade ytor, vilket medför risk för värmestress. Andelen grönyta är mycket låg, inom programområdet idag. Låg andel grönyta kan påverka människors fysiska och psykiska hälsa. I samband med en stadsutveckling där fler människor kommer att bo och vistas i

Frihamnen och del av Ringön finns ett behov av att utveckla området med fler grönytor och högre krontäckningsgrad. Programområdet ligger omgivet av större trafikleder med mycket trafik, vilket medför buller och luftföroreningar som kan påverka människors hälsa negativt. Det finns dessutom konstaterade föroreningar i marken vilka behöver hanteras i kommande planeringsskeden och vid genomförande. Barn och unga är särskilt känsliga för buller och föroreningar, och störningar i barns vistelsemiljöer behöver minimeras.

Närheten till vattnet är en av kvaliteterna i Frihamnen. Stora delar av kajerna är dock avstängda med staket och kan inte tillträdas på grund av rasrisk. Staket riskerar att uppfattas som otryggt, och kajerna upplevs inte heller som barnvänliga.

Det finns en brist på passager tvärs Hjalmar Brantingsgatan idag. Passager mellan Frihamnen och Ringön, samt till andra närliggande områden, behöver anordnas för att styra oskyddade trafikanter till trafiksäkra kopplingar.

Det har tidigare förekommit en del skadegörelse och inbrott i området, exempelvis i Jubileumsparken, vilket kan bero på att området är tidvis folktomt och därmed oövervakat.

5 Mål och åtgärder

I detta kapitel presenteras mål och åtgärder som syftar till att förstärka den sociala dimensionen. Åtgärderna är grupperade utifrån om de bedöms kunna hanteras inom ramen för programmet eller om de kräver insatser utanför programmet. Många av åtgärderna kan dock även vara relevanta för framtida skeden samt kunna omhändertas både inom och utanför programmet.

Arbetet med Frihamnen och Ringöns utveckling har pågått under lång tid och ett antal sociala mål har formulerats genom åren. Dessa mål har varit både ambitiösa och omfattande, och är i stor utsträckning fortsatt relevanta.

Ambitionen i denna socialkonsekvensanalys och barnkonsekvensanalys har varit att uppdatera, vidareutveckla och koncentrera antalet mål för planprogrammet.

5.1 Sammanhållen stad

Sammanhållen stad handlar om att motverka segregation och överbrygga barriärer, fysiska eller mentala, vilket kan vara väldigt olika för barn respektive vuxna.

För Frihamnen och del av Ringön är det viktigt att förstärka stråken och förbättra kopplingar för att skapa en mer sammanhållen och attraktiv miljö samt för att öka tillgängligheten till och från omkringliggande områden.

5.1.1 Mål

Socialt perspektiv

Frihamnen och del av Ringön är en nära sammanhängande stadsdel med tydliga identitetsstarka kopplingar som överbryggas barriärer.

Barnperspektiv

Barn och unga ska på egen hand, utefter mognadsgrad, kunna ta sig till målpunkter i sin vardag, inom Frihamnen och del av Ringön och i andra delar av staden.

5.1.2 Åtgärdsförslag

5.1.2.1 Inom planprogrammet

- Minska barriäreffekterna genom att:
 - Knyta samman Lindholmen, Frihamnen och Ringön.
- Skapa trygga fysiska kopplingar för gående och cyklister till:
 - Brämaregården
 - Backaplan
- Minska Hjalmar Brantingsgats barriäreffekt genom att:
 - Omvandla gatan till en stadsgata med trygga fysiska kopplingar för gående och cyklister.
 - Förbättra kopplingar till Ringön och göra området mer tillgängligt från Hjalmar Brantingsgatan.

- Utforma Frihamnen och del av Ringön med en finmaskig struktur som underlättar framkomlighet och ger liv och aktivitet till det offentliga rummet.
- Möjliggör för stråk med god tillgänglighet till hållplatslägen så att hela programområdet kan ta del god kollektivtrafik till övriga delar av staden.
- Skapa siktlinjer inom området som stärker orienterbarhet och ger identitetsstarka vyer, exempelvis mot vatten och hamnkranar.
- Rekommendera andelar av olika bostadsformer i planprogrammet för att skapa en blandning av bostäder med syfte att minska boendesegregation över staden.

5.1.2.2 Inom planprogrammet barnperspektiv

- Möjliggör för strategiskt placerade hållplatser så att barn och unga på egen hand kan ta sig mellan Frihamnen-Ringön och andra delar av staden.
- Prioritera trafiksäkerhet och tydlighet i viktiga stråk för barn och unga genom att möjliggöra för separerade gång- och cykelbanor från biltrafik längs skolvägar, till hållplatslägen och vid andra målpunkter för barn och unga.

5.2 Samspel

Samspel behandlar den fysiska miljöns förutsättningar för att skapa mötesplatser, tillit och delaktighet.

För Frihamnen-Ringön är det viktigt att på valda platser behålla eller skapa möte med vattnet, och beakta barns behov i den utformningen. Även oprogrammerade ytor vid vattnet kan ha värden som kan nyttjas för spontan aktivitet. Det är viktigt att skapa förutsättningar och att främja ett aktivt föreningsliv som i sin tur kan bidra till att stärka social sammanhållning, gemenskap och tillhörighet, samt bidra till en inkluderande och mångfaldig miljö.

5.2.1 Mål

Socialt perspektiv

Frihamnen och del av Ringön är ett välkomnande och tryggt område som utvecklas genom delaktighet och inkluderande processer.

Barnperspektiv

Frihamnen och del av Ringön är ett tryggt och innehållsrikt område som uppmuntrar delaktighet och möten mellan barn och unga från hela staden.

5.2.2 Åtgärdsförslag

5.2.2.1 Inom planprogrammet

- Möjliggör yta och innehåll för kvalitativa parker.

5.2.2.2 Inom detaljplan

- Möjliggör en variation av lokaler för att ge verksamheter med olika innehåll inom programområdet.
- Placera målpunkter för att skapa kvaliteter i hela programområdet för flera målgrupper.
- Offentlig plats utformas med kvaliteter som skapar kostnadsfria upplevelser och trygghet i gaturummet.
- Skapa tydlighet i det offentliga rummet avseende privat – halvprivat – publikt.

5.2.2.3 Utanför planprogrammet eller i senare skede

- Möjliggör väderskyddade, tillgängliga och kostnadsfria mötesplatser för äldre barn och ungdomar.
- Skapa säkra offentliga platser med upplevelser och utbud som lockar barn och unga i olika åldrar, såsom lek, hängtyr, spontanidrott och evenemang.
- Säkerställ ytor i den byggda miljön för platsutveckling under byggskedet genom strategisk etappindelning och bygglogistik.

5.3 Vardagsliv

Vardagsliv handlar om planens fysiska struktur och dess förutsättningar att skapa ett jämlikt och praktiskt vardagsliv. Ett vardagslivsperspektiv innebär att alla grupper vardagliga rutiner och aktiviteter är utgångspunkt för planeringen.

För Frihamnen-Ringön är det viktigt skapa förutsättningar för hållbara färdvägar till vardagens målpunkter. Det behöver också finnas tillgång till service och ytor för välbefinnande.

5.3.1 Mål

Socialt perspektiv

I Frihamnen och del av Ringön finns förutsättningar för ett enkelt vardagsliv oavsett människors olika förutsättningar och behov.

Barnperspektiv

I Frihamnen och del av Ringön finns förutsättningar för en god start i livet genom god tillgänglighet samt utbud för barn och unga.

5.3.2 Åtgärdsförslag

5.3.2.1 Inom planprogrammet

- Skapa balans mellan bostäder, kontor, verksamhet och service med syfte att befolka stadsdelen över dygnet.
- Möjliggör för kommersiell och offentlig service.

5.3.2.2 Inom planprogrammet barnperspektiv

- Möjliggör för kommunal service inom Frihamnen och del av Ringön.
- Skolor och förskolor placeras utifrån tillgänglighet och möjlighet till kvalitativa ute- och innemiljöer.
- Barnvänliga ytor för rörelse och lek i närhet till bostäder.

5.3.2.3 Utanför programmet eller i senare skede

- Främja inkludering och tillgänglighet genom att utforma offentliga platser enligt principer om universell utformning.

5.4 Identitet

Identitet avser såväl platsens identitet, den byggda miljöns karaktär samt människornas relation och känsla för platsen.

För Frihamnen är det viktigt att bevara de få byggnader som finns kvar, som en del av områdets mindre tillrättalagda men ändå inbjudande historiska identitet. En del av Frihamnens nuvarande identitet är att området är "under omvandling" vilken platsutveckling och prototypandet har varit en bidragande faktor till. För den del av programområdet som ligger på Ringön är det viktigt att få till en mjuk övergång mellan den föreslagna kvartersstaden och befintlig bebyggelse och verksamheter.

5.4.1 Mål

Socialt perspektiv

Frihamnen och del av Ringön har diversifierade identiteter med förankring i områdets historia, omkringliggande verksamheter och samtida karaktär med evenemang och platsbyggande aktiviteter.

Barnperspektiv

I Frihamnen och del av Ringön finns utrymme för barn och unga att ta del av områdets historia och bidra till områdets karaktär.

5.4.2 Åtgärdsförslag

5.4.2.1 Inom planprogrammet

- Anpassa utvecklingen av området för att bevara dess befintliga brokighet.
- Ge förutsättningar för att bevara befintliga verksamheter i Frihamnen
- Möjliggör för att Frihamnens och Ringöns identitet som hamnområde lever vidare genom att bevara befintliga byggnader och möjliggöra för marina verksamheter.
- Aktivera ytor längs vattnet och hamnbassängerna med verksamheter, båtliv och kaj, vattennära stråk samt vistelseplatser.

5.4.2.2 Utanför planprogrammet eller i senare skede

- Säkerställ att befintliga verksamheter kan bedrivas och målpunkter som Jubileumsparken och Omställningslabbet kan besökas under byggtid.
- Arbeta med platsutveckling och testarenor som metod i tidigt skede för att främja delaktighet, inkludering och socialt hållbara lösningar.
- Gestalta gaturum av hög kvalitet, med utvalda landmärken som stöttar orienterbarhet och områdets identitet.

5.5 Hälsa och säkerhet

Hälsa och säkerhet handlar om att främja jämlikhet och god livskvalitet med en närmiljö som är trafiksäker, upplevs trygg och stimulerande så att vuxna och barn kan och vill vara fysiskt aktiva.

För Frihamnen-Ringön är det värdefullt att värna och utveckla kvaliteter vid vattnet. Fler grönytor behöver tillskapas för att bidra till ett bättre mikroklimat och rekreationsytor. Det är också viktigt att se till att alla har tillgång till de platser och aktiviteter som de behöver för att kunna leva ett aktivt och hälsosamt liv.

5.5.1 Mål

Socialt perspektiv

Frihamnens och del av Ringöns byggda miljö utformas för att främja livskvalitet med miljöer som stödjer mental och fysisk hälsa.

Barnperspektiv

I Frihamnen och del av Ringön finns gröna utemiljöer för barn och unga.

5.5.2 Åtgärdsförslag

5.5.2.1 Inom planprogrammet

- Säkerställ plats för träd i gator och torg enligt principen 3-30-300¹.
- Studera och möjliggör för platser med ett gott mikroklimat.
- Prioritera framkomlighet för gång och cykel.
- Peka ut gång- och cykelkopplingar samt kollektivtrafik i programmets trafikslagskarta, samt kopplingar ut mot Hisingen och centrala staden.
- Möjliggör tillgängliga och kvalitativa grönytor med god ljudmiljö, för rekreation, motion och återhämtning.

5.5.2.2 Inom planprogrammet barnperspektiv

- Möjliggör att barn och unga har tillgång till offentliga utemiljöer med lågt buller.
- Avsätt yta för bilfria områden.
- Möjliggör att barn och unga har tillgång till grönområden i sin närmiljö.

¹ Principen 3-30-300 innebär 3 träd inom synhåll från bostaden, 30 procent krontäckning, och 300 meter till närmsta park.

6 Konsekvenser

I kapitlet presenteras förväntade sociala effekter och konsekvenser av programförslaget. Utgångspunkten för analysen är den förändring som planprogrammet förväntas medföra för området, samt programmets möjlighet att nå upp till SKA- och BKA-målen och förverkliga dem.

6.1 Sammanhållen stad

Slutsats övergripande konsekvenser

Programförslaget planerar för att befintliga kopplingar ska förbättras för gående och cyklister, flera nya kopplingar över Hjalmar Brantingsgatan för att binda samman Frihamnen och Ringön och på ännu längre sikt en ny koppling mellan en av Frihamnens pirer och Lindholmen. När det är enklare för gående och cyklister att förflytta sig minskar fysiska och mentala barriärer vilket bidrar till att bygga ihop staden och minska de mentala avstånden.

Konsekvenser

- Ett mer sammanhållet kollektivtrafiksysteem som knyter samman staden.
- Framkomlighet för gång och cykel premieras
- Närheten till vattnet värnas och förstärks genom offentliga platser vid kajen och pirerna. Dock inte på pirerna på kort sikt då kajförstärkande åtgärder behöver genomföras först.
- Värdet av det centrala läget värnas genom att kopplingar stärks. Viktigt en kvalitativ koppling mellan Frihamnen och Brämaregården blir av.
- Risk för segregerat område på grund av höga boendekostnader.

Kopplingar som programförslaget möjliggör

Programförslaget pekar ut en koppling mellan Frihamnen och Brämaregården (sociodukt) som möjliggör passage för gående vilket är positivt. För att passagen ska vara tillgänglighetsanpassad krävs hissar, något som behöver studeras i senare skeden. Befintlig gång- och cykelkoppling till Brämaregården under Hamnbanan/Lundbyleden tas bort då den upplevs som otrygg. Kopplingen ersätts med ny gång- och cykelbana längs Hjalmar Brantingsgatan.

Mot Lindholmen planeras en ny gata från den nya Ringöbron. Den planeras som en stadsgata med gång och cykelbanor i båda riktningarna. Detta stråk bidrar till förbättrad koppling i öst-västlig riktning, för bil, cykel och gång, både lokalt och mellan stadsdelar. För att förbättra kopplingen ytterligare mellan Frihamnen och Lindholmen föreslås att en temporär koppling mellan Kvillepiren och Lindholmen studeras och möjliggörs innan en utfyllnad av Lundbyhamnen kommer till.

Ekonomiska och sociala utmaningar

En stor utmaning med att få till fler och bättre kopplingar till omkringliggande stadsdelar är att det kräver stora ekonomiska investeringar. Det kan innebära att kommunen behöver prioritera, vilket riskerar att vissa stadsdelar och områden inte får förbättrade kopplingar och stadsdelarna blir fortsatt isolerade från resten

av staden. Detta kan i sin tur förvärra ojämlikhet och sociala problem, och det kan försvåra vardagslivet för invånare eller leda till att fler väljer bilen. För att planprogrammet ska bidra till en sammanhållen stad krävs det att tillgängliga kopplingar genomförs.

Fördelning mellan hyresrätter och bostadsrätter har stor påverkan på exploateringskonomin och det finns en risk att andelen hyresrätter blir låg, vilket motverkar en social blandning. Hyreskostnader i nyproduktion kan dessutom förväntas bli höga.

Det krävs en målinriktad strategi och politisk vilja för att möjliggöra ekonomiskt tillgängliga bostäder.

6.1.1 Sammanhållen stad BKA

Avstånden mellan spårvagnshållplats och målpunkter för barn och unga, såsom skolor och idrottsanläggningar, är generellt goda i Frihamnen-Ringön. Trots det kan det för vissa grupper vara svårt att ta sig på egen hand, exempelvis för yngre barn eller barn med funktionsnedsättning. Ett exempel som lyfts är ishallen som ligger mellan två hållplatser, med cirka 200–250 meter från respektive hållplats. Trots att avståndet är relativt kort, kan det vara utmanande för barn att bära tung utrustning den sträckan.

För att barn ska kunna röra sig på egen hand i Frihamnen-Ringön krävs tydliga gaturum som uppfattas trafiksäkra. I programmet föreslås i viss utsträckning blandtrafik, vilket kan vara utmanande för barn som inte har samma trafikmognad som vuxna.

6.2 Samspel

Slutsats övergripande konsekvenser

Programförslaget planerar för flera offentliga platser av olika karaktär. Skolans idrottshallar bör kunna nyttjas av föreningslivet men förutom idrottshallarna och ishallen finns det få dedikerade idrottsytor.

Konsekvenser

- Mer grönska och sammanhängande grönområden tillkommer, bland annat en ny stadsdelspark på Ringön
- Nya målpunkter och mötesplatser
- Skola och ytor för service
- Få ytor utomhus dedikerade till idrott

Offentliga ytor

Programmet skapar tydlighet i det offentliga rummet med sin kvartersstruktur och har flera utpekade offentliga platser. Genom att tillföra mer grönska och sammanhängande grönområden, som Jubileumsparken och stadsdelsparken på Ringön, skapas goda förutsättningar för rekreation. Programförslaget föreslår

lämpliga sociotoper och framtida karaktärer på de olika platserna för att underlätta framtida detaljplanering och för att skapa en variation inom programområdet.

Frihamnen och Ringön är i sig målpunkter med sitt vattennära läge. Strandlinjen hålls öppen och fri från byggnader vilket ger utrymme för offentlig yta och målpunkter vid vattnet. Det finns stora möjligheter att få till en bra spridning av unika offentliga platser. I den fortsatta planeringen av Frihamnen och del av Ringön är det viktigt med en god utformning och gestaltning av de offentliga platserna, så att det är tydligt att dessa är till för alla göteborgare och inte enbart de som bor i området.

Variation lokaler

Generellt brukar hyresnivåerna i nybyggda områden, centralt i staden, vara höga. Detta kan göra att mindre verksamheter och företag kan ha svårt att etablera sig, vilket i sin tur kan leda till en minskad mångfald och dynamik i sådana områden.

Att området byggs ut under en lång tid kan vara en positiv faktor för att motverka ett ensidigt och dyrt utbud av lokaler. Efterhand som lokaler byggs ut kan det bli en prisvariation i området.

Mötet mellan nytt och gammalt i Ringön

Strukturen kopplar till Järnmalmsgatan och skapar en genlänk från Ringön till det nya hållplatsläget på Hjalmar Brantingsgatan. De kringbyggda kvarteren gör att tillkommande bostäder inte påverkas av eventuellt buller från verksamheter i Ringön.

6.3 Vardagsliv

Slutsats övergripande konsekvenser

Programförslaget skapar förutsättningar för service att etablera sig i området och att service finns inom gångavstånd till bostäder. För hushåll med barn eller äldre kan närheten till service underlätta vardagslogistiken, till exempel genom att minska behovet av bil eller långa resor för att handla eller besöka vårdinrättningar. För personer med funktionsnedsättningar kan tillgången till service inom gångavstånd öka självständigheten. Dessutom kan ett bredare serviceutbud skapa fler mötesplatser och spontana sociala interaktioner, vilket kan stärka känslan av gemenskap i området. Förskolor och grundskolor planeras inom programområdet för att täcka det behov som genereras.

Konsekvenser

- Tillskapande av service möjliggörs
- Fler arbetsplatser och bostäder
- Risk för högt slitage av offentliga friytor på grund av hög täthet

Service och kommunikation

Programförslaget omfattar bostäder, kontor, skola, centrumverksamheter och park. Frihamnen har ett mycket centralt läge med nyanlagd spårväg mot Lindholmen och Hisingsbron. Som helhet finns goda förutsättningar för ett fungerande vardagsliv i programområdet när området är helt utbyggt.

Befintliga och kommande spårvägskopplingar knyter Frihamnen till övriga Göteborg. För att klara krav på buller för de bostäder som föreslås i inom programområdet placeras kontorsverksamheter främst längs med huvudgatorna. En viss andel bostäder kan planeras här, som exempelvis genomgående lägenheter och kategoribostäder. Koncentrationen av kontor riskerar göra dessa delar av området mindre befolkade under kvällstid. Hjalmar Brantingsgatan utformas som en stadsgata som till viss del kan bidra till att gatorna runt kontorskvarteren ändå befolkas.

Programområdet har ett centralt och vattennära läge. De nyproducerade bostäderna förväntas bli dyra vilket kan medföra att en begränsad grupp har möjlighet att bosätta sig i området. Stadsutvecklingen bidrar i sådana fall inte till att bryta boendesegregationen i Göteborg.

Arbetsplatser

Programförslaget möjliggör för fler kontor, service, handel och verksamheter som innebär potentiellt fler arbetsplatser. Det är positivt att det är möjligt att bo och arbeta inom stadsdelen.

6.3.1 Vardagsliv BKA

Programmet pekar ut platser för två skolor och fyra förskolor, som förväntas täcka programområdets behov men delvis också behov från andra delar av staden. Föreslagna placeringar av skolor ligger i närhet till hållplatser för kollektivtrafik vilket ger goda förutsättningar för elever som bor i andra delar av staden, men går i skolan i Frihamnen, att resa till/från skolan på ett hållbart sätt.

Programmets föreslagna ytor för skola är på lägsta acceptabla nivå enligt Göteborgs Stads styrande nyckeltal, vilket är en brist. Nyckeltalen är betydligt lägre än de nationella rekommendationerna och för liten friyta kan medföra konsekvenser för barn och ungas kognitiva och sociala utveckling. Det medför även ökat slitage på anläggningarna vilket begränsar dess kvalitet och minskar sannolikheten att de blir ett mervärde för Frihamnen och del av Ringön utanför skoltid. Slitage kan också medföra att skolgårdarna inte lyckas hålla de grönkvaliteter som är viktiga i den täta innerstaden. Förskolornas friytor uppnår god nivå enligt Göteborgs Stads styrande nyckeltal.

Frihamnen utformas som kvartersstad med kringbyggda bostadsgårdar. Gårdarna kan bli viktiga för rekreation och lek. Bilfria gårdar är en kvalitet, vilket programmet ger förutsättningar för, exempelvis genom att tillskapa förgårdsmark som kan upplåtas för tillgänglighetanpassad parkering.

6.4 Identitet

Slutsats övergripande konsekvenser

Programförslaget för Frihamnen och del av Ringön innebär en balansgång mellan att bevara områdets historiska identitet och samtidigt möjliggöra en omfattande stadsomvandling. De kvarvarande byggnaderna och den mindre tillrättalagda karaktären riskerar att försvagas när nya strukturer och verksamheter etableras, vilket kan påverka områdets unika kulturella prägel. Samtidigt skapar omvandlingen en möjlighet att stärka kopplingen mellan områdets historia och framtida utveckling. Trots att hamnområdets identitet delvis bevaras, kommer den stora stadsomvandlingen oundvikligen att förändra hur platsen uppfattas av både boende och besökare. Identiteten som ett mindre tillrättalagt område kommer att minska. Ändrad identitet är oundvikligt när det sker så stor stadsomvandling av Frihamnen.

Konsekvenser

- Identiteten som hamnområde bevaras delvis, men kommer genomgå en stor förändring.
- Varje delområdes unika identitet strävas efter att omhändertas i gestaltning och utformning av ny bebyggelse

Bevara kulturarv

När området helt är utbyggt kommer andelen nya byggnader vara betydligt fler än befintliga, vilket kan leda till en förlust av historisk och kulturell identitet. I Frihamnen möjliggör strukturen att samtliga fyra byggnader från hamnperioden bevaras. På Ringösidan av programområdet finns förutom äldre magasin och industribyggnader, också småskalig, lägre bebyggelse. Dessa har varit svåra att bevara i förhållande till den övergripande strukturen som kräver en viss rationalitet avseende kvarterstorlekar och gatustruktur.

Ny identitet

I viss mån kan småbåtshamn och annan mindre hamnverksamhet vara lämplig, vilket kan bidra till att bevara en del av områdets ursprungliga identitet.

Den planerade gång- och cykelbron över till Lindholmen kommer att sätta begränsningar för större fartyg i Frihamnen, eftersom svängradie för dessa fartyg gör det svårt att angöra. Detta innebär att området i framtiden kommer att behöva aktiveras och koppla an till det historiska arvet på ett annat sätt.

Ytterligare en utmaning är hur Frihamnens identitet ska hanteras, hur de få byggnader som finns kvar bör bevaras, där inte allt blir för tillrättalagt och finns fortsatt finns utrymme för utforskande platsbyggande. En viss råhet och flexibilitet kan ge området robusthet och autenticitet.

6.4.1 Identitet BKA

Den fysiska miljön spelar en viktig roll för att barn och unga ska känna tillhörighet till en plats och ett område. Därför är det viktigt att det finns lekplatser och parker. Programmet möjliggör för skolgårdar och parker samt fortsatt utveckling av Jubileumsparken. Möjligheter till rörelse och aktivitet, som cykelvägar och utrymmen för idrott och lek, är också viktiga. Tydliga gränser och zoner som markerar vad som är offentligt och vad som är privat kan skapa en känsla av trygghet och säkerhet för barn och unga. Här kan programmets struktur med kvartersstadens innergårdar vara en fördel.

En viktig aspekt för efterföljande utformning och gestaltning är att skapa platser där barn och unga kan vistas i, på och nära vatten på ett utvecklande och säkert sätt. Detta kan bidra till att stärka deras identitet och tillhörighet till området.

6.5 Hälsa och säkerhet

Slutsats övergripande konsekvenser

Programförslaget omfattar flera grönytor och offentliga platser till en tät bebyggelse. Det innebär att det kommer vara hög nyttjandegrad på ytorna. Vilka kvaliteter som ytorna fylls med blir viktigt för slutresultatet. Programförslaget specificerar inte i detalj vilka kvaliteter som platserna ska innehålla, vilket lämnar utrymme i planeringen för efterföljande skeden.

Konsekvenser

- Fler människor i rörelse kan bidra till ökad upplevd trygghet.
- Gatorna vid skolor kan utformas som bilfria.
- Tillförandet av grönska, bostadsnära grönska och park bidrar till fysisk och psykisk välmående.
- Avvaktandet av de yttre pirernas utveckling innebär stängsel och begränsad tillgång till vattnet i dessa delar.

Längs nästan alla gator inom programområdet ges utrymme för trädtrader vilket bidrar positivt till lokalklimatet. Mikroklimat (buller, vind, sol, skugga) är fortsatt en utmaning som behöver detaljstuderas i kommande planeringsskeden. De huvudsakliga trafikstråken förses med separerad cykelväg. Övriga gator utformas med separerade gångbanor och med cykel och bil i blandtrafik. Lösningen kan medföra svårigheter för personer som känner otrygghet att cykla tillsammans med bilarna eller barn som cyklar tillsammans med vuxna. Barn får lov att cykla på gångbanan vilket kan medföra otrygghet för andra trafikanter som håller en annan hastighet på gångbanan. Lösningen ställer höga krav på utformning i kommande skeden för att säkerställa orienterbarhet för alla.

I och med Hjalmar Brantingsgatus omvandling till stadsboulevard planeras biltrafiken att halveras, dagens fyra bilkörfält reduceras till två, buss får egna körfält, separerade från spårvägen. Detta bedöms också öka säkerheten när man rör sig över och längs Hjalmar Brantingsgatan. Programmets ambition är att hålla nere biltrafiken, andelen resor med bil i Frihamnen planeras bli 5 %, vilket

är lägst i Göteborg och framkomlighet säkerställs genom att genomfartstrafiken inte leds in i området.

Programförslaget planerar för en stadspark på cirka fem hektar, med möjlighet att utöka till tio hektar på sikt. Stora parker och grönområden kyler effektivt städer genom skugga och avdunstning. Generellt planeras för träd i samtliga gator. Dessa bidrar till att dämpa höga temperaturer. I programförslaget föreslås också en stadsdelspark på Ringön tillkomma. Parkerna placeras i anslutning till vattnet vilket möjliggör för allmänheten att komma närmare Göta älv. Parkernas placering ligger i närheten av planerade bostäder vilket är positivt.

Frihamnen ligger omgärdad av trafikala barriärer vars buller är svårt att åtgärda. Parkerna placeras omgärdade av bebyggelse, men det finns fortsatt risk att del av de offentliga miljöerna upplevs bullriga.

6.5.1 Hälsa och säkerhet BKA

I programförslaget redovisas ytor för parker, bostadsgårdar och skolgårdar som blir viktiga platser för barn och ungas hälsa. Kvarterstadsens innergårdar skapar också tydliga gränser samt markerar vad som är offentligt och privat. Detta kan bidra till en känsla av trygghet och säkerhet för barn och unga. I senare skeden blir det viktigt att säkerställa att innergårdarna blir gröna miljöer och har lekinslag.

Angöringsgator vid skolor utformas som bilfria, vilket bidrar till säkrare miljöer runt skolorna. Den låga bilandelen gör att flertalet gator utformas som lågfartsgator vilket också gynnar gångtrafikanter och cyklister. Höga krav på utformning och gestaltning kommer att ställas i kommande skeden.

Närhet till vatten kan innebära en säkerhetsrisk för barn och unga.

7 Referenser

7.1 Bildreferenser

Alla foton: © Göteborgs Stad (2024).

Framsida: Vybild NV 022.

Inledning: Kajskjul 107 Frihamnen, Göteborg.

Metod och process: Gångväg med tågräls vid Waterfront Cabins, Frihamnen.

Inventering: Utomhuspadel och fartyg, Frihamnen.

Nulägesanalys: Smyrnakyrkan, Magasin 113, Frihamnen.

Mål och åtgärder: Hamnen på Ringön.

Konsekvenser: Vybild NO 003.

Referenser: Waterfront Cabins, Frihamnen.

Stadsbyggnadsförvaltningen

Telefon: 031-365 00 00 (kontaktcenter)

E-post: stadsbyggnad@stadsbyggnad.goteborg.se